

релігії. Отже, будемо вважати потужним об'єднуючим фактором єдину всенародну Духовність!

Список використаної літератури

1. Бех І.Д. Духовні цінності розвитку особистості// Педагогіка і психологія. – 1997.-№1
2. Ідея народності у вихованні / За творами К.Д. Ушинського / Рідна школа. – 2004, №3, С.66-67.
3. Мосіященко В.А., Задорожна Л.В., Курак О.І. Ушинський про виховання / Історія педагогіки, С.79-92
4. Сухомлинський В.А. Сто порад вчителю. – К.: Радянська школа, 1988. -304с.
5. *Епископ Венский и Австрийский Иларион(Алфеев)* Православное свидетельство в современном мире: Докладі, інтерв'ю, слова.-СПб.: «Издательство Олега Абішко», 2006. – 416с.

Тетяна Бондаренко

НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВИШІВ НА КОМПЕТЕНТНІСНІЙ ОСНОВІ

З початку ХХІ століття розвинені країни Європи та світу ведуть ґрунтовну дискусію щодо того, як дати людині належні знання, сформувати в неї вміння та ключові компетентності. Аналіз багатьох освітніх систем свідчить, що одним зі шляхів оновлення змісту освіти й навчальних технологій, узгодження їх із сучасними потребами, інтеграції до світового освітнього простору є орієнтація навчальних програм на *компетентнісний підхід*. Це стосується як дошкільної ланки, так і шкіл, ліцеїв, гімназій, коледжів та закладів вищої освіти.

Компетентнісний підхід у сфері освіти, який базується на міждисциплінарних, інтегрованих вимогах до результату освітньої діяльності, потребує подальшого наукового дослідження, оскільки вимагає від учасників навчального і виховного процесу кардинально змінювати як мету, так і вектор змісту освіти як такої: від передачі знань і умінь предметного змісту до формування розвиненої особистості із життєвими і професійними компетентностями.

Компетентнісний підхід у вищій освіті – це така організація навчального процесу, яка зосереджується на тому, що студенти в результаті навчання виконують чи вміють робити, а не на тому, чого вони мають навчатися. Навчання на основі компетентнісного підходу формує у студентів якість для реалізації професійної діяльності, які необхідні для ринку праці, а критерії та параметри оцінки результатів освіти уніфікуються і виражаються в термінах і результатах, які можуть бути інтерпретовані і враховані у будь-якому освітньому закладі будь-якої країни [2, с. 14].

Вважається, що компетентнісний підхід у вищій освіті на сьогодні став найпоширенішим в силу прикладного характеру, максимальної прагматичності [3]. Більшість дослідників сходяться на думці, що компетентнісно-орієнтований підхід в освіті спрямований на те, щоб «прив'язати» освіту до виробничого сектору та підвищити потенціал індивідів з огляду на соціальні, економічні, політичні та культурні трансформації, які виникають у світі та в сучасному суспільстві. Формулювання результатів освіти у вигляді компетенцій, здібностей випускників виконувати ті чи ті професійні обов'язки дозволяє відповідати сучасній тенденції вищої професійної освіти – *формування фахівця, здатного швидко адаптуватися до умов праці, що змінюються, навіть у рамках професії*.

Проблеми впровадження та удосконалення компетентнісно-орієнтованої освіти вивчають відомі міжнародні організації, що працюють у сфері освіти. Серед них ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, Програма розвитку ООН, Рада Європи, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Міжнародний департамент стандартів. Україна також не стоїть осторонь цих процесів. Так, у Законі України «Про вищу освіту»

знаходимо наступне визначення: *компетентність* – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [1]. Відповідно до цього нормативно-правового документа формування означених знань має відбуватися на усіх освітньо-кваліфікаційних рівнях (бакалаврському, магістерському, освітньо-творчому та науковому).

В основу компетентнісного підходу до визначення сутності вищої освіти покладено прагнення до реалізації двох основних завдань:

1) освіта повинна формувати у студентів якості, необхідні для реалізації професійної діяльності, тобто має формувати якості, які необхідні роботодавцю;

2) критерії та параметри оцінки результатів сучасної освіти повинні бути уніфіковані і виражатися в термінах і результатах, які можуть бути інтерпретовані та враховані в будь-якому освітньому закладі будь-якої країни [2, с. 15].

Ми вважаємо, що у вищій школі доцільно використовувати модель компетентностей, розроблену Т. Дюраном [4]. Виділені ним рівні компетенції, а саме дані, інформація, знання, навички, ноу-хау, компетенції, досвід, дозволяють моделювати етапи формування компетенції. Ми глибоко переконані, що в епоху новітніх технологій особливо важливим є етап ноу-хау. Т. Дюран визначає його як здатність робити (діяти), здатність діяти певним чином у відповідності з поставленою метою.

Основна характеристика компетентнісно-орієнтованої освіти – у визначенні і вимірюванні результатів, на противагу традиційному підходу до навчальних програм, при якому більш важливими характеристиками є методи відбору студентів, тривалість курсів і програм навчання, розмір навчальних груп, співвідношення студентів і викладачів тощо [5, с. 10]. Тобто будь-який навчальний план має бути просякнутий наскрізною червоною ниткою – формування ключових компетентностей особистості. Щоб сформувавши навчальний план на основі компетенцій, необхідно розробити *профіль компетенцій*. Робота над ним має починатися з визначення *ролі* випускника вишу у майбутній професії та результатів, які він має демонструвати, аби успішно цю роль виконувати. Професія, до якої студентів готують, як правило, передбачає кілька ролей (дослідження, розробка, консультування тощо). Ці ролі мають бути описані і, відповідно, мають бути сформульовані пов'язані з ними *результати*. Такими результатами можуть бути послуги та продукти, які випускник має вміти застосовувати або створювати (наприклад, аналітичні звіти, дослідницькі інструменти, презентації тощо). На основі цього необхідно визначити *компетенції*, які є здатністю особи, що має виконувати певну роль, реалізувати певні результати. Компетенції можуть бути сформульовані широко або дуже вузько. *У секторі університетської освіти варто уникати як дуже загального, так і дуже спеціалізованого формулювання компетенцій* [2, с. 27].

Переваги компетентнісної моделі полягають у тому, що вона дає змогу оцінити як знанняву компоненту, так і особистісні зміни фахівця, які відбулися в процесі професійної підготовки у вищій школі.

Отже, сучасна система освіти, зокрема і вища, базується на компетентнісному підході, котрий передбачає формування гідного члена соціуму XXI століття. Актуальна для радянської системи тріада «знання-уміння-навички» перестає функціонувати нині. Тепер на перший план виходить людина нового типу світогляду, однією з ключових характеристик якої є оперування набутими в процесі навчання компетентностями протягом життя.

Список використаної літератури

1. Закон про вищу освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід / Уклад. Л.Л. Антонюк, Н.В. Василькова, Д.О. Ільницький та ін. – К. : КНЕУ, 2016. – 66 с.
3. Ломакина Г. Р. Компетентностный подход как прагматико-ориентированный подход к результатам высшего образования / Г.Р. Ломакина // Теория и практика общественного развития. – 2012. – № 12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.teoriapractica.ru/ru/12-2012.html>.
4. Durand T. Strategizing for innovation: competence analysis in assessing strategic change. In A. Heene & R. Sanchez (eds) / T. Durand // Competence-Based Strategic Management. – Chichester : Wiley. – 1997. – P. 127–150.
5. Spady W. G. Competency-based education: A bandwagon in search of a definition / W. G. Spady // Educational Researcher. – 1977. – № 6 (1). – P. 9–14.

Тетяна Фазан

ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ДІВЧАТ У ПРАВОСЛАВНИХ МОНАСТИРЯХ ХІХ СТОЛІТТЯ ДО ВИХОВАННЯ ДИТИНИ

***Резюме.** У статті розкрито основний зміст, форми та методи підготовки дівчаток у православних монастирях до духовно-морального виховання дитини. Розкрито на основі яких предметів відбувалося навчання та виховання жіноцтва. Жінка, яка традиційно вважалася і була берегинею домашнього вогнища, звісно, відіграла провідну роль у сімейному вихованні дітей і, паралельно з передачею загальних знань, готувала дівчаток (своїх дочок) до виконання ними в майбутньому аналогічних обов'язків.*

***Ключові слова:** Монастир, жіноче виховання, жіночі навчально-виховні заклади, богослужіння, благоговіння.*

Центральне місце в житті кожного навчального закладу посідає сам навчальний процес. Відповідно, від цілей і завдань виховання, затверджених у статутах жіночих шкіл усіх рівнів, залежав не лише зміст навчального курсу, а й можливості їхніх випускниць після завершення освіти. У свою чергу, організація навчального процесу визначала перебіг робочих буднів кожної юної учениці. Слід зазначити, що у ХІХ – на початок ХХ ст. питання про зміст жіночої освіти було важливою частиною дискусій не лише про жіноче призначення, а й про чоловічий та жіночий інтелект і здатність жінок до розумової діяльності взагалі. Зауважимо, що подібні дискусії іноді ініціюються й у наш час, коли жінки не лише повсюдно засвідчили свою здатність до здобуття вищої освіти, а й внесли свій безперечний, вагомий вклад у науку та в усі інші сфери людської діяльності, коли рівність статей видається для цивілізованої людини річчю цілком очевидною [4, с. 40].

Однак на перших етапах розвитку жіночої освіти в Російській імперії, у склад якої в той період входила майже вся територія нинішньої України, на зміст освіти в жіночих духовних навчальних закладах дуже впливали суспільні погляди на станове призначення жінки – погляди, які дуже відрізняються від сучасних. Особливістю освіти дореволюційної Росії першої половини ХІХ ст. була її становість, що особливо посилилася за правління Миколи І. На відміну від нашого часу, коли кожна дитина – незалежно від свого походження та навіть іноді власного бажання – отримує обов'язковий обсяг знань у рамках курсу середньої школи, уряд миколаївської Росії «роздавав» освіту відповідно до станового походження. Від останнього безпосередньо залежало й майбутнє призначення (та й, зрештою, все наступне життя) випускниць перших навчальних закладів (тобто монастирських шкіл), а отже становість учениць визначала й навчальний курс цих закладів. З огляду на це доцільно проаналізувати зміст навчального процесу, завдання, методи та форми жіночої освіти, а також простежити, під впливом яких чинників відбувалися в ній зміни.